

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Novinky v předběžných opatřeních a prozatímní úpravě poměrů dítěte“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí (nová Předběžná opatření v praxi OSPOD)
Akreditace Ministerstva vnitra České republiky

Termín a místo konání: 7. října 2025 od 9:00
online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Novela zákona o zvláštních řízeních soudních (ZŘS) provedená zákonem č. 268/2025 Sb., s účinností od 1. 1. 2026, přináší zásadní systémovou změnu v oblasti předběžného uspořádání poměrů nezletilého dítěte. Vedle stávající úpravy předběžných opatření podle § 452 a násl. ZŘS zavádí **nový právní institut – prozatímní úpravu poměrů dítěte (§ 465a–465j)**. Tento institut má sloužit jako **méně invazivní a přitom flexibilní prostředek k dočasné stabilizaci poměrů dítěte**, a to i v případech, kdy nejsou splněny přísné podmínky pro předběžné opatření. V praxi OSPOD půjde o zásadní nástroj jak v roli kolizního opatrovníka, tak i v pozici navrhovatele či podkladového subjektu pro soud.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- rozlišit mezi předběžným opatřením a prozatímním rozhodnutím z hlediska účelu, podmínek i dopadů
- navrhnout vhodné procesní řešení v konkrétní situaci dítěte

- připravit právně i skutkově odůvodněný návrh na vydání prozatímního rozhodnutí
- uplatnit nová pravidla podle § 465a–j ZŘS v každodenní činnosti OSPOD
- porozumět právní povaze subsidiarity mezi oběma instituty
- posoudit dočasnost, nezbytnost a přiměřenost zásahu do práv rodičů i dítěte
- spolupracovat se soudem při realizaci zatímní úpravy poměrů dítěte
- rozpoznat právní rizika a důsledky procesních pochybení v řízeních o předběžném a prozatímním opatření

Obsah kurzu:

1. Předběžné opatření podle § 452 a násl. ZŘS – účel, podmínky a specifika

- Je určeno pro naléhavé a závažné situace, typicky ohrožení dítěte na zdraví, životě či vývoji
- Může být vydáno pouze na návrh OSPOD nebo výjimečně bez návrhu, jde-li o přechodné svěřeni dítěte do péče příbuzné osoby
- Má rychlý procesní režim
- Není-li podán návrh ve věci samé, předběžné opatření zaniká – potřeba aktivní procesní opatrnosti
- Neumožňuje trvalejší úpravu běžných otázek péče či styku – je určeno spíše k řešení krizi
- Je limitováno svou intenzitou – lze jím např. dítě odebrat z domácnosti
- OSPOD nese odpovědnost za to, že návrh není podán formalisticky nebo nepodloženě

2. Prozatímní rozhodnutí podle § 465a–465j ZŘS – nový nástroj zatímní stabilizace

- Slouží k dočasnému zásahu do poměrů dítěte, i když podmínky pro předběžné opatření nejsou naplněny
- Je méně invazivní – nelze jím umístit dítě mimo péči rodičů nebo blízkých, kromě předání osvojitelům/pěstounům
- Vydává se v řízení ve věci samé, ale také před jeho zahájením, s lhůtou k doplnění návrhu
- Vyžaduje slyšení všech účastníků, včetně nezletilého – větší procesní spravedlnost
- OSPOD se vyjadřuje obdobně jako při schvalování rodičovské dohody
- Místní příslušnost
- Institut je konstruován jako výslovná alternativa k předběžným opatřením, subsidiárně k nim
- Účinnost zaniká uplynutím doby, vykonatelností rozhodnutí ve věci samé nebo nesplněním podmínek navazujícího řízení

3. Klíčové rozdíly mezi předběžným opatřením a prozatímním rozhodnutím

- Rozdíl není v „síle“ zásahu, ale v procesní intenzitě a naléhavosti situace
- Prozatímní rozhodnutí je participativní – umožňuje vyjádření dítěte a rodičů
- Předběžné opatření je rychlejší, ale procesně úspornější a přísnější

- Předběžným opatřením lze nařídit i zásadní zásahy (např. odebrání z péče), u prozatímního rozhodnutí je to vyloučeno
- Prozatímní rozhodnutí nepředjímá výsledek řízení, ale stabilizuje poměry
- Předběžné opatření se neváže na dohodu rodičů, kdežto prozatímní rozhodnutí ji zohledňuje
- V prozatímním rozhodnutí nelze schválit rodičovskou dohodu – soud ji pouze reflektuje
- Soud nemůže v rámci prozatímního rozhodnutí jednat mimo rámec daný návrhem nebo zákonem

4. Návrh na vydání prozatímního rozhodnutí – obsah a požadavky

- Musí obsahovat obecné náležitosti návrhu na zahájení řízení a údaje podle ZŘS
- Nutné je vylíčení skutkových okolností, které odůvodňují potřebu dočasného zásahu
- Povinně se uvádí údaje o komunikaci mezi rodiči a její selhání či nepřítomnost
- Upozorňuje se na situaci dítěte – změna školy, zdravotní péče, změna péče, kontakt s blízkými
- Musí být připojeny důkazy o tom, proč nelze čekat na rozhodnutí ve věci samé
- Důležité je uvést, v čem je rozhodnutí v nejlepším zájmu dítěte
- OSPOD může návrh sám podat, nebo být jeho hlavním podkladem, pokud návrh podá rodič
- Návrh má procesní dopad i v tom, že pokud není doplněn návrh ve věci samé, rozhodnutí ztrácí účinky

5. Úloha OSPOD v řízení o prozatímním a předběžném opatření

- U předběžného opatření je OSPOD výlučným navrhovatelem – musí zvažovat i právní důsledky zásahu
- U prozatímního rozhodnutí může OSPOD sám navrhopovat, ale i pouze předkládat podklady
- V obou typech řízení je OSPOD zásadním procesním subjektem – klíčová je kvalita jeho vyjádření
- OSPOD má povinnost zhodnotit, zda je zásah proporcionální a přiměřený cíli
- Je třeba doložit skutečnou potřebu zásahu, nikoli pouze subjektivní obtíže rodičů
- OSPOD pracuje s názorem dítěte – v řízení o prozatímním rozhodnutí je slyšení povinné
- Pracovník OSPOD musí umět rozlišit vágní podnět od relevantního návrhu
- OSPOD může navrhnout konkrétní obsah prozatímního rozhodnutí – např. režim styku, místo bydliště, školní docházku

6. Zánik účinků a změny prozatímního rozhodnutí – přehled

- Rozhodnutí pozbývá účinků automaticky:
 - uplynutím lhůty stanovené soudem,
 - vykonatelností rozhodnutí ve věci samé,
 - neexistencí navazujícího návrhu ve věci samé ve stanovené lhůtě
- Lze jej změnit nebo zrušit na návrh, případně i bez návrhu (s výhradami)

- Novela stanovuje omezující podmínky pro opakované návrhy bez nových důvodů
- V řízení o změně/rušení je účastníkem i dítě, jeho názor je klíčový
- Rozhodnutí má být prodlouženo jen výjimečně, zejména pokud se nedostává meritorního rozhodnutí
- Při zániku účinků nemusí být rozhodnutí zrušeno – ale zůstává evidováno ve spise
- Možnost odvolání zůstává – účinky zanikají, ale právní přezkum přetrvává
- To má význam zejména pro případnou náhradu škody za nezákonné rozhodnutí

7. Judikatura a právní souvislosti obou institutů

- Ústavní soud: zásah do poměrů dítěte musí být vždy proporcionální a přezkoumatelný
- Judikatura k „efektu předběžného opatření“ – jeho vliv na konečné rozhodnutí
- Rozsudky zdůrazňují potřebu věcného odůvodnění i v dočasných rozhodnutích
- Opatření nesmí vést k nepřiměřené stabilizaci nevhodného stavu (např. manipulace dítěte)
- Rozdíl mezi „odvrácením újmy“ a „dočasnou stabilizací“ jako ústavní parametr
- Dítě má právo být slyšeno i v řízení o předběžném opatření, není-li čas, musí být slyšeno zpětně
- Mezinárodní standardy – „čím delší trvání dočasného opatření, tím vyšší nároky na jeho kvalitu“

8. Praktická doporučení pro metodiku a praxi OSPOD

- OSPOD by měl vytvořit oddělené metodiky pro řízení podle § 452 a § 465a ZŘS
- Pracovníci musí být školeni k rozlišování podmínek a vhodnosti jednotlivých nástrojů
- Písemné návrhy i podklady mají být strukturovány a odůvodněny srozumitelně i právně přesně
- Důležitá je včasná konzultace s právníkem – především u zásahů do péče
- Stanoviska mají obsahovat citace zákona i důvodových zpráv
- Každé rozhodnutí by mělo být podloženo
- OSPOD by měl aktivně monitorovat dopady na dítě – i po vydání rozhodnutí
- V případě kolize návrhů by měl OSPOD nabídnout procesní řešení, nikoli jen pasivní postoj

9. Diskuse a závěr školení